

● “รายงานวันจันทร์”-กูรูดัตซ์มองมาตรการแก้ปัญหาน้ำท่วมไทย

กั้นนิคมน้ำจะไปท่วมที่รอบๆ

เมื่อเร็วๆ นี้การเกาะแห่งชาติร่วมกับคณะวิศวกรรมศาสตร์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.) เปิดเวทีระดมสมอง “นวัตกรรม...ป้องกันภัยน้ำท่วม 2555” โดยเชิญกูรูน้ำคนดังจากประเทศไทยและเนเธอร์แลนด์คือ มร.คอร์เนลิส เดคราฟ, ดร.สุรเจตส์ บุญญาอรุณเนตร ที่หอประชุมใหญ่สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง...

มร.คอร์เนลิส เดคราฟ (Mr. Cornelis Dijkgraaf) ผู้เชี่ยวชาญด้านอุทกภัยการพัฒนาที่อยู่อาศัยและเมืองและคณะทำงานด้านการบริหารจัดการน้ำแห่งประเทศไทยและเนเธอร์แลนด์ ตันตระกูลเดคราฟ เป็นผู้ก่อสร้างหนึ่งกั้นทะเลของเนเธอร์แลนด์มาก่อน

เดคราฟนำเสนอประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการน้ำที่ปลายน้ำซึ่งพัฒนาต่อเนื่องประสบความสำเร็จในการป้องกันการเกิดอุทกภัยว่า 26% พื้นที่ของประเทศเนเธอร์แลนด์อยู่ต่ำกว่าระดับน้ำทะเล และ 59% ของพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัย ชาวดัตซ์เรียนรู้เรื่องน้ำมาหลายร้อยปีจนถึงปัจจุบัน ผังเมืองจะแบ่งตามเส้นแบ่งของการจัดการน้ำ

น้ำอุทกภัยมาจาก 2 ส่วนคือ จากทะเลและจากประเทศสวีเดนและเยอรมนีวิธีการแก้ปัญหาโดยการบูรณาการจัดการน้ำสร้างทะเลสาบน้ำจืดที่สามารถเก็บกักน้ำส่วนเกินไว้และนำไปใช้ในฤดูแล้งได้ควบคุมน้ำจากเครื่องจ่ายคลองเล็กเชื่อม โยงกับคลองใหญ่และเชื่อมหนึ่งกั้นชายฝั่งทะเลสมัยที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ ก็ป้อนน้ำออกจากพื้นที่ต่ำภายในเขื่อนด้วยกังหันลม (Wind Mills)

สิ่งที่น่าสนใจ เรียกว่า ระบบผันน้ำ BEEMSTER ประกอบด้วยการทำพนัง (Dike) ในพื้นที่ซึ่งมีปัญหาน้ำท่วม และขุดคลองเล็กนอกพนังแล้วทำ polder โดยติดตั้งระบบปั๊มน้ำและกังหันลม 50 แห่ง ผันน้ำท่วมออกสู่คลองนอกพนังจนเป็นพื้นที่แห้ง

จากการเป็นพื้นที่น้ำท่วมถึงกลายเป็นพื้นที่ที่มีค่าไปเพราะมีคุณภาพดินดีอุดมด้วยแร่ธาตุ ได้รับการป้องกันน้ำท่วม ดึงดูดให้มีการลงทุนพัฒนาในพื้นที่เหล่านี้ นับเป็นความร่วมมือของภาครัฐและเอกชน ที่สูงจนให้เห็นว่ามนุษย์สามารถอาศัยอยู่ในพื้นที่ต่ำกว่าระดับน้ำทะเลได้

ในปี 2496 หรือ ค.ศ. 1953 เกิดวิกฤติพายุฝนหนัก น้ำท่วมใหญ่เขื่อนแตกมีคนเสียชีวิตกว่า 800 คน รัฐบาลเนเธอร์แลนด์จึงทุ่มเทคิดหาทางแก้ปัญหาอย่างจริงจัง ระดมผู้เชี่ยวชาญทุกสาขาทั่วประเทศและทำพนังเขื่อนชายฝั่งทะเลจนปัจจุบันมีการบูรณาการอย่างเป็นระบบ และในการออกแบบวางแผนหรือก่อสร้างสิ่งใดก็ตาม จะคำนึงว่าเป็นโจทย์หรือองค์ประกอบหนึ่งเสมอ (Planning and Design With Water) ดังจะเห็นจากตัวอย่างของบ้านริมชายน้ำมีที่จอดเรือ, บ้านลอยน้ำ (Floating House) ในกรุงอัมสเตอร์ดัมครบครันด้วยระบบประปาไฟฟ้า และกำจัดสิ่งปฏิกูล, บ้านแถวลอยน้ำ (Floating Community) กลางเมืองรอดเตอร์ดัม

ด้วยการปรับมุมมองความคิดกันใหม่ว่า น้ำเป็นทรัพย์สินที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจและเราจะต้องมีวิธีการอย่างยั่งยืนเพื่อลดภาวะเสี่ยงต่ออุทกภัย

สำหรับประเทศไทย หลังมหาอุทกภัยปี 2554 มีแผนดำเนินการมากมายหลายอย่างจะทำพื้นที่รองรับน้ำหรือ Floodway ที่มีความกว้างถึง 200 เมตร อันตรายที่มองเห็น คือ

1. Floodway จะระบายน้ำท่วมได้ก็เมื่อระดับน้ำในทะเลอยู่ต่ำกว่าเท่านั้น 2. การสร้างพนังคอนกรีตสูงรอบนิคมอุตสาหกรรมน้ำก็จะไหลไปท่วมพื้นที่ที่อยู่อาศัยรอบๆ เราจะต้องแก้ปัญหาอย่างองค์รวม (Intregated Approach) ไม่เพียงนิคมอุตสาหกรรมเท่านั้นที่จะได้รับการป้องกัน แต่ต้องรวมพื้นที่อยู่อาศัยด้วย การบริหารจัดการน้ำที่ผสมผสานบูรณาการเท่านั้นที่จะเกิดประสิทธิภาพและความสำเร็จ

ดร.สุรเจตส์ บุญญาอรุณเนตร หัวหน้ากลุ่มงานแบบจำลอง ฝ่ายสารสนเทศทรัพยากรน้ำ สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้ข้อสังเกตการบริหารจัดการน้ำของเนเธอร์แลนด์ ว่า พนังในเนเธอร์แลนด์ กั้นคนกับปลาแต่พนังของกรุงเทพฯ กั้นคนกับคน

เราต้องมั่นใจว่ากรุงเทพฯ สามารถแยกระบบน้ำเสียออกจากน้ำดีให้คนไทยต้องปรับความคิดใหม่อย่างถาวรแล้วแต่ควรกลัวว่าน้ำจะไม่มีใช้จริงๆ แล้วคนไทยอยู่กับน้ำมานานเราต้องพึ่งพาน้ำการจะอยู่กับธรรมชาติให้มองอย่างสมดุล จุดต่างของสถานการณ์ปี 2554 และ 2555 คือ ปีก่อนเรามีพายุ 5 ลูกปี 2555 ผ่านไปแล้ว 2 ลูก มีปริมาณฝนน้อยกว่า การเตรียมความพร้อมเราทำคลังข้อมูลน้ำรวมเป็นข้อมูลชุดเดียวจากแหล่งเดียวได้จาก www.thaiwater.net